

Töreboda kommun
kommunen@toreboda.se

Beslut för Töreboda kommun

efter tillsyn av utbildningen i Töreboda kommun

Skolinspektionens beslut

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Töreboda kommun under hösten 2017. Skolinspektionen genomförde intervjuer på huvudmannanivå den 18 till 20 september 2017. Detta beslut avser huvudmannens samlade ansvarstagande för utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola och vuxenutbildning.

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Töreboda kommun att senast **den 18 maj 2018** vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Nedan redovisas förslag på åtgärder. I de fall det är möjligt får bristerna avhjälpas på annat sätt.

Förutsättningar för utbildningen inom förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning

Skolinspektionen konstaterar att Töreboda kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

Förskoleklassen och grundskolan

- Huvudmannen ser till att det vid grundskolenheterna erbjuds studiehandledning på modersmålet till de elever som behöver det. (5 kap. 4 § skolförordningen)

Grundsärskolan

- Hemkommunen ser till att mottagandet i grundsärskolan föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning, samt att samråd sker med elevens vårdnadshavare. (7 kap. 5 § skollagen)
- Huvudmannen ser till att det finns möjlighet för en elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan att på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer. (7 kap. 8 § skollagen)

Gymnasiesärskolan

- Hemkommunen prövar frågan om en sökande tillhör målgruppen, och ser till att ett beslut om mottagande föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. (18 kap. 5 § skollagen)

Vuxenutbildningen

- För de vuxna som har rätt till det och önskar delta i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå verkar hemkommunen aktivt för att nå ut, motivera och se till att de får delta i sådan utbildning. (21 kap. 10 § skollagen)

- Huvudmannen ser till att särskild utbildning för vuxna är flexibel så att den möter varje elev utifrån dennes behov och förutsättningar och bedrivs kontinuerligt under hela året. (21 kap. 2, 10 och 13 §§ skollagen, 2 kap. 25 § förordningen om vuxenutbildning, Lvux 12, 2. Övergripande mål och riktlinjer, 2.1 Kunskaper, 2.4 Rektorns ansvar)
- Huvudmannen ser till att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare är utformad så att den enskildes studier kan kombineras med förvärvsarbete och andra studier inom andra skolformer inom skolväsendet. (20 kap. 26 § skollagen, 1 kap. 3 § förordningen om vuxenutbildning andra stycket)

Åtgärder

Förskoleklassen och grundskolan

- Töreboda kommun ska erbjuda studiehandledning på modersmålet till de elever i grundskolan som behöver detta.

Grundsärskolan

- Töreboda kommun ska se till att det fattas ett nytt, skriftligt, beslut om mottagande i grundsärskolan i de fall utredningen kompletterats med nya bedömningar efter det att beslut om mottagande fattats, och förutsättningar i övrigt föreligger för ett mottagande.
- Töreboda kommun ska se till att alla beslut om mottagande i grundsärskolan innehåller en helhetsbedömning av att eleven inte kommer att nå grundskolans kunskapskrav därför att eleven har en utvecklingsstörning. Töreboda kommun ska fatta nya, skriftliga, beslut för de elever som är mottagna i grundsärskolan där sådan helhetsbedömning saknas, och förutsättningar i övrigt föreligger för ett mottagande.
- Töreboda kommun ska se till att alla beslut om mottagande på försök i grundsärskolan sker i enlighet med författningarnas krav. Elever som felaktigt mottagits på försök i grundsärskolan ska, tills förutsättningar föreligger att besluta om mottagande i grundsärskolan eller på försök, undervisas enligt grundskolans kursplaner.

Gymnasiesärskolan

- Töreboda kommun ska se till att det vid beslut om att en elev tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan, finns en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

Vuxenutbildningen

- Töreboda kommun ska aktivt informera om och motivera presumtiva elever till särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå samt se till att de får delta i sådan utbildning.

- Töreboda kommun ska se till att särskild utbildning för vuxna bedrivs kontinuerligt under hela året.
- Töreboda kommun ska se till att utbildningen i svenska för invandrare är utformad så att den enskildes studier kan kombineras med förvärvsarbete.

Utveckling av utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och vuxenutbildning

Skolinspektionen konstaterar att Töreboda kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Inriktningen för huvudmannens kvalitetsarbete är de nationella mål och krav som anges i styrdokumentet uppfylls. (4 kap. 3 och 5 §§ skollagen)
- Huvudmannen följer upp resultat inom utbildningen, och dokumenterar denna uppföljning. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen beslutar huvudmannen om nödvändiga utvecklingsåtgärder, och dokumenterar de beslutade åtgärderna. (4 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
- Huvudmannen planerar för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomför dessa. Planeringen och åtgärderna dokumenteras. (4 kap. 3 och 6–7 §§ skollagen)

Åtgärder

- Töreboda kommun ska följa upp resultaten inom utbildningen i förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola och vuxenutbildning. Uppföljningen ska göras i relation till de nationella målen.
- Utifrån en analys av det som framkommer i uppföljningen av utbildningen ska Töreboda kommun besluta om nödvändiga utvecklingsåtgärder.
- Töreboda kommun ska planera för genomförandet av utvecklingsåtgärder och genomföra dessa.
- Töreboda kommun ska se till att uppföljning, beslut om utvecklingsåtgärder och planering för att genomföra dessa dokumenteras.

Bedömning

Skolinspektionens tillsyn av Töreboda kommun visar att det finns brister i huvudmannens arbete med att utveckla och ge förutsättningar för utbildningen.

Vad gäller utvecklingen av utbildningen måste huvudmannens systematiska kvalitetsarbete förbättras inom samtliga verksamheter. Utan en tillräcklig uppföljning av kunskapsresultat och resultat i förhållande till andra nationella mål saknas viktiga underlag för beslut om åtgärder som är nödvändiga för att utveckla utbildningen i relation till de nationella målen.

Tillsynen visar vidare att det finns brister när det gäller Töreboda kommuns arbete med mottagande i grundsärskolan och beslut om elevers målgruppsstillhörighet inför mottagande i gymnasiesärskolan. Det innebär att kommunen har fattat beslut som har stor inverkan på den enskilde elevens skolgång utan att ha tillräckliga beslutsunderlag.

Tillsynen visar också att det inom grundskolan finns brister i Töreboda kommuns arbete med att tillgodose elevers behov av studiehandledning på modersmålet. I grundskolan saknas tillgång till studiehandledning på flera språk där det finns elever som skulle behöva det.

Vidare visar tillsynen att det finns brister inom vuxenutbildningen. För de vuxna som har rätt till det och önskar delta i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå verkar Töreboda kommun inte tillräckligt aktivt för att nå ut, motivera och se till att de får delta i sådan utbildning. Det framkommer också att utbildningen inom särskild utbildning för vuxna inte bedrivs kontinuerligt under hela året, vilket den ska göra. Utbildningen gör ett uppehåll under den period det är sommarlov i andra verksamheter. En sådan period är enligt Skolinspektionen för lång för att utbildningen ska anses bedrivas kontinuerligt under hela året.

Utbildningen inom svenska för invandrare är inte utformad så att den enskilde elevens studier i tillräcklig utsträckning kan kombineras med förvärvsarbete. Töreboda kommun möjliggör inte för personer som har ett heltidsarbete under dagtid att delta i utbildningen utan att göra avbrott i förvärvsarbetet eller välja studier på distans.

Föreläggande

Förutsättningar för utbildningen i förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildning

Erbjudande om studiehandledning på modersmålet i grundskolan

Skolinspektionen bedömer att Töreboda kommun inte erbjuder studiehandledning på modersmålet till alla elever i grundskolan som är i behov av detta. Bedömningen görs mot bakgrund av det i grundskolan saknas tillgång till studiehandledning på flera språk där det finns elever som skulle behöva det.

Detta strider mot skolförordningen där det framgår att en elev i grundskolan ska få studiehandledning på modersmål, om eleven behöver det.

Rektorer i grundskolan uppger vid intervju att det, vid tiden för tillsynen, saknas tillgång till studiehandledning på språken thai och somaliska och att det finns elever som skulle behöva studiehandledning på dessa språk.

Barn- och utbildningschefen bekräftar vid intervju att huvudmannen inte kan erbjuda studiehandledning på thai för elever som är i behov av det i grundskolan men att studiehandledning däremot kan erbjudas i övriga språk som elever efterfrågat.

Kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet berättar vid intervju att de känner till att studiehandledning inte kan erbjudas på samtliga språk som efterfrågas av eleverna och tillägger att de tror att studiehandledning i somaliska inte kan erbjudas.

Mottagandet av elever i grundsärskolan

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Töreboda kommuns arbete med mottagandet av elever i grundsärskolan.

Tillsynen visar att det inte alltid fattas ett nytt beslut om mottagande i grundsärskolan trots att utredningen kompletterats med bedömningar efter ursprungligt beslut. Om eleven enligt utredningen tillhör målgruppen för grundsärskolan - och utredningen är fullständig i övrigt - ska kommunen fatta ett nytt beslut om mottagande i grundsärskolan och så har inte skett i detta fall.

Av utredningen framgår också att det i flera fall saknas en helhetsbedömning i beslutet om mottagande i grundsärskolan av vilken det framgår att barnet inte kommer att nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att barnet har en utvecklingsstörning. Att kommunen uppger att de kommer att göra sådana helhetsbedömningar förändrar inte Skolinspektionens bedömning.

Utredningen visar vidare att det förekommer att elever har mottagits på försök i grundsärskolan utan att det är klarlagt att eleverna tillhör målgruppen. Det finns exempel på fall där inte någon bedömning varit färdigställd vid tiden för beslut om att motta en elev på försök. Det finns visserligen en möjlighet att låta elever pröva utbildning i grundsärskola. Eftersom beslut om försöksplacering är en stor förändring för den enskilde eleven ska detta emellertid användas restriktivt. I det aktuella fallet var det inte klarlagt att barnet tillhör målgruppen för grundsärskolan. Skolinspektionen bedömer därför att det inte varit förenligt med skollagens bestämmelser att ta emot eleven på försök i grundsärskolan.

Enligt skollagen ska barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, tas emot i grundsärskolan. Frågan om mottagande i grundsärskolan prövas av barnets hemkommun. Ett beslut om mottagande i grundsärskolan ska föregås av en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. Samråd med barnets vårdnadshavare ska ske när utredningen genomförs. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 3 och 388) måste en bedömning göras om att barnet inte kan nå upp till grundskolans kunskapsmål på grund av utvecklingsstörning. Detta ställningstagande förutsätter en helhetsbedömning av barnet. För att betona vikten av

en noggrann utredning inför beslut om mottagande i särskolan infördes en bestämmelse i skollagen som slår fast att utredning inför beslut om mottagande ska omfatta en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning.

Enligt skollagen kan den som är elev i grundskolan, grundsärskolan eller specialskolan på försök under högst sex månader tas emot som elev i en annan av dessa skolformer, om de huvudmän som berörs är överens om detta och elevens vårdnadshavare medger det. Enligt förarbetena till skollagen (prop. 1990/91:115, s. 68) öppnar bestämmelsen möjligheten att på ett smidigt sätt pröva utbildning i en annan skolform utan att de formella beslut som krävs är fattade.

I Skolverkets allmänna råd om mottagande i grundsärskolan och gymnasiesärskolan (SKOLFS 2013:20) anges att huvudmannen för utbildningen bör erbjuda mottagande på försök i grundsärskolan under högst sex månader om vårdnadshavarna är osäkra på vilken skolform de vill att deras barn ska tas emot i, och använda möjligheten att låta eleven pröva skolgång i grundsärskolan endast i de fall där det är klarlagt att eleven tillhör målgruppen. I Skolverkets kommentarer till dessa allmänna råd anges att om en elev i grundskolan eller specialskolan uppfyller villkoren för målgruppstillhörighet men att vårdnadshavarna är tveksamma till att deras barn ska gå i grundsärskolan bör de informeras om möjligheten att deras barn kan tas emot där på försök. Ett sådant beslut fattas av berörda huvudmän och kan omfatta en period om högst sex månader. En förutsättning är att elevens vårdnadshavare medger detta. I dessa fall ska skolan följa de bestämmelser som gäller för elever i grundsärskolan. Ett skolformsbyte på försök i annan skolform är en stor förändring för eleven. Därför behöver en försöksplacering användas restriktivt och endast i de fall där det är klarlagt att eleven tillhör målgruppen och att ärendet med stor sannolikhet bedöms leda till beslut om mottagande i grundsärskolan.

Skolinspektionen har genom inskickade sammanställningar och kompletteringar tagit del av listor över de elever som är mottagna i grundsärskolan och folkbokförda i Töreboda kommun. Listorna innehåller uppgifter om datum för bedömningar, beslut och vårdnadshavarnas medgivanden.

Av kommunens sammanställning av elever mottagna i grundsärskolan och kompletterande uppgifter framgår att det finns beslut om mottagande i grundsärskolan för nio elever. För en elev ska beslut ha fattats den 18 januari 2018, enligt sammanställningen. För en elev har pedagogisk och social bedömning, enligt dateringen i sammanställningen, gjorts efter att beslutet om mottagande i grundsärskolan har fattats. För tre elever saknas i beslutet om mottagande i grundsärskolan en helhetsbedömning, där det framgår att barnet inte kommer att nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att barnet har en utvecklingsstörning. Kommunen anger i anslutning till detta att de planerar att rätta till bristen för två elever då beslut fattas under vårterminen om mottagande i gymnasiesärskolan till höstterminen 2018 och för en elev ska bristen rättas till inom den närmaste tiden. Det framgår vidare att det finns en elev som har mottagits på försök i grundsärskolan och att samtliga bedömningar, psykologisk, medicinsk, pedagogisk och social, ännu inte färdigställts.

Vid intervju med de ansvariga för mottagandet i grundsärskolan säger de att de är medvetna om att de har skrivit in elever i grundsärskolan på felaktiga grunder.

Vid intervju med kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet, bekräftar de att de känner till att elever blivit mottagna i grundsärskolan utan att beslut tagits på rätt sätt eftersom alla underlag inte funnits med i dessa beslut.

I samband med huvudmannens synpunkter på Skolinspektionens protokoll efter tillsynsbesöket redovisar huvudmannen en ny beslutsmall avseende mottagande i grundsärskolan som innehåller utrymme för en sammanfattande helhetsbedömning. Vidare har huvudmannen tagit fram en ny beslutsmall för vårdnadshavares medgivande inför mottagande av elev i grundsärskolan. Huvudmannen beskriver också att det fattats beslut om att utse elevhälsochefen till samordnare för grundsärskolan med ansvar för beslut om mottagande i grundsärskolan.

Gymnasiesärskolan

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i Töreboda kommuns arbete med att fatta beslut om att elever tillhör rätt målgrupp inför mottagande i gymnasiesärskolan. Kommunen har fattat beslut om att elever tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan trots att det, som kommunens redogörelse måste förstås, saknas en formell, skriftlig, medicinsk bedömning. Utan ett fullständigt underlag som visar att en elev tillhör målgruppen ska eleven inte tas emot i gymnasiesärskolan. Kommunen har inväntat att elevernas vårdnadshavare i de aktuella fallen inte medgivit att en medicinsk bedömning görs. En medicinsk bedömning kan dock genomföras även utan vårdnadshavarnas medgivande, om eleven har uppnått en sådan ålder och mognad att hon eller han själv råder över detta. Om eleven har fyllt 16 år har hon eller han rätt att själv föra sin talan i ärenden. I förevarande fall är båda eleverna över 18 år. Även om eleverna inte har så lång tid kvar av sin utbildning i gymnasiesärskolan måste kommunen arbeta för att se till att det föreligger ett fullständigt underlag som visar att eleverna tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan.

Enligt 18 kap. 4 § skollagen ska utbildningen i gymnasiesärskolan vara öppen för ungdomar vars skolplikt har upphört och som inte bedöms ha förutsättningar att nå upp till gymnasieskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning. De ungdomar som tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan har rätt att bli mottagna i gymnasiesärskola om utbildningen påbörjas före utgången av det första kalenderhalvåret det år de fyller 20 år.

Enligt skollagen ska hemkommunen pröva frågan om en sökande tillhör målgruppen för gymnasiesärskolan. Beslutet ska föregås av en utredning motsvarande den som enligt 7 kap. 5 § andra stycket skollagen ska göras inför beslut om mottagande i grundsärskolan om utredning saknas eller det av andra skäl bedöms nödvändigt.

Av förarbetena (prop. 2011/12:50 s. 112) framgår att för att säkerställa att en elev verkligen tillhör gymnasiesärskolans målgrupp föreskrivs i bestämmelsen att elevens hemkommun ska pröva om eleven tillhör målgruppen innan eleven tas emot. Prövningen ska föregås av en utredning motsvarande den som görs inför mottagande i

grundskolan om tidigare utredning saknas eller om det av andra skäl bedöms nödvändigt. Sådana skäl kan vara att det saknas en tillräckligt aktuell och tillförlitlig utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning. När det gäller en elev som har gått i grundskolan och som endast har en lindrig utvecklingsstörning kan ett annat skäl vara att det med hänsyn till elevens utveckling inte går att utesluta att eleven inte längre tillhör gymnasieskolas målgrupp.

I Skolverkets allmänna råd om mottagande i grundskolan och gymnasieskolan (SKOLFS 2013:20) står det i kommentarerna att en medicinsk bedömning kan genomföras även utan vårdnadshavarnas medgivande, om eleven har uppnått en sådan ålder och mognad att hon eller han själv råder över detta. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Om eleven har fyllt 16 år har hon eller han rätt att själv föra sin talan i ärenden.

Skolinspektionen har genom inskickade sammanställningar och kompletteringar tagit del av listor över de elever som är mottagna i gymnasieskolan och folkbokförda i Töreboda kommun. Listorna innehåller uppgifter om datum för bedömningar samt datum för målgruppsbeslut.

Kommunens sammanställning omfattar 11 elever för vilka det finns beslut om målgrupps tillhörighet och som är mottagna i gymnasieskolan. Av kommunens sammanställning framgår att kommunen har fattat beslut den 4 december respektive den 19 december 2017 om att två elever tillhör målgruppen för gymnasieskolan. Datum för medicinsk bedömning för dessa elever saknas i sammanställningen och kommunen har i kolumnen "Anmärkning" angivit följande för eleverna: Formell medicinsk bedömning saknas och vårdnadshavaren vill inte att en sådan görs så sent i processen då eleven utretts så omfattande i övrigt. Eleverna anges ha påbörjat sin utbildning i gymnasieskolan i augusti 2015 respektive i augusti 2014.

I samband med huvudmannens synpunkter på Skolinspektionens protokoll redovisar huvudmannen att en ny beslutsmall tagits fram avseende mottagande i gymnasieskolan som innehåller en sammanfattande helhetsbedömning. Huvudmannen beskriver också att det fattats beslut om att utse barn- och utbildningschefen som ansvarig för beslut inför mottagande i gymnasieskolan. Huvudmannen beskriver vidare att kontakt har tagits med flertalet vårdnadshavare till elever mottagna i gymnasieskolan och att vårdnadshavarna informerats om att en översyn av elevernas bedömningar kommer att genomföras med syftet att formellt riktiga beslut om mottagande i gymnasieskolan ska upprättas. Sedan Skolinspektionens tillsyn har huvudmannen fattat beslut om målgrupps tillhörighet för samtliga mottagna elever i gymnasieskolan.

Vuxenutbildning

Kommunen informerar och motiverar inte presumtiva elever att delta i särskild utbildning för vuxna

Skolinspektionen bedömer att Töreboda kommun inte bedriver ett tillräckligt arbete för att aktivt nå ut till och motivera presumtiva elever inom särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå att delta i sådan utbildning. Skolinspektionens

utredning visar att Töreboda kommun inte bedriver någon riktad insats för att informera och motivera presumtiva elever inom särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå, att delta i sådan utbildning.

Enligt skollagen ska varje kommun aktivt verka för att nå de vuxna i kommunen som har rätt att delta i särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå och för att motivera dem att delta i sådan utbildning.

Studie- och yrkesvägledaren för kommunal vuxenutbildning och särskild utbildning för vuxna uppger vid intervju att kommunen inte bedriver någon uppsökande verksamhet som skulle kunna motivera till studier inom särskild utbildning för vuxna. Studie- och yrkesvägledare för vuxenutbildningen tillägger att det tidigare funnits ett samarbete i enlighet med Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) men att det i dagsläget är för få elever och att dagcenter numera tar kontakt med kommunal vuxenutbildning när det är aktuellt.

Lärare som undervisar inom särskild utbildning för vuxna berättar vid intervju att huvudmannen inte bedriver något motivationsarbete för presumtiva elever inom särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå. Lärare berättar vidare att det tidigare lades ut broschyrer på vårdcentraler om utbildningen. Lärare tillägger att eleverna i särskild utbildning för vuxna numera mestadels kommer via stödboendena som finns i kommunen.

Barn- och utbildningschefen uppger vid intervju att hon inte kan svara på frågan hur huvudmannen motiverar presumtiva elever inom särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå utan hänvisar till rektorn för kommunal vuxenutbildning istället.

Rektorn för kommunal vuxenutbildning uppger i skriftligt svar till Skolinspektionen den 16 oktober att huvudmannen erbjuder studie- och yrkesvägledning till de som avser påbörja särskild utbildning för vuxna på grundläggande nivå genom den studie- och yrkesvägledare som finns inom kommunal vuxenutbildning och att denne ansvarar för att information ges till målgruppen.

Kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet berättar vid intervju att de når presumtiva elever för särskild utbildning för vuxna "via mun mot mun" metoden och att det är kommunens sysselsättningsgrupp som utför arbetet med att informera om kommunal vuxenutbildning.

Särskild utbildning för vuxna erbjuds inte kontinuerligt under året

Skolinspektionen bedömer att Töreboda kommun inte bedriver särskild utbildning för vuxna kontinuerligt under hela året. Utbildningen följer samma läsårstider som andra skolformer och gör uppehåll för sommarlov under mitten av juni till mitten av augusti och då måste eleverna göra uppehåll i sina studier. Ett sådant uppehåll bedömer Skolinspektionen är för långt för att utbildningen ska anses bedrivas kontinuerligt under hela året.

Detta strider mot förordningen om vuxenutbildning som anger att utbildningen ska bedrivas kontinuerligt under hela året.

Lärare som undervisar inom särskild utbildning för vuxna berättar vid intervju att utbildningen inom särskild utbildning för vuxna följer läsårstider, vilket innebär att verksamheten är stängd mellan juni till augusti. Läraren tillägger att eleverna inte ges någon möjlighet att studera under denna period även om de skulle vilja det.

Studie- och yrkesvägledaren för kommunal vuxenutbildning bekräftar att verksamheten inom särskild undervisning för vuxna är stängd under loven och säger att det har varit på det viset under de senaste 15 åren.

Även barn- och utbildningschefen uppger vid intervju att hon tror att utbildningen inom särskild utbildning för vuxna följer läsår med terminer och detta bekräftar också kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet.

Möjligheten att kombinera utbildning i svenska för invandrare med heltidsarbete

Skolinspektionen bedömer att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare inte är utformad så att den enskilde elevens studier i tillräcklig utsträckning kan kombineras med förvärvsarbete. Bedömningen görs mot bakgrund av att Töreboda kommun inte möjliggör för elever som har ett heltidsarbete under dagtid att delta i utbildningen utan att göra avbrott i förvärvsarbetet eller välja studier på distans.

Detta strider mot skollagen som anger att kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare ska kunna kombineras med förvärvsarbete.

Lärarna berättar vid intervju att om en elev har heltidsarbete på dagtid kan den inte få lärarledd undervisning i svenska för invandrare eftersom det inte finns någon kvällsundervisning. Distansstudier kan eleverna ha men det bedrivs ingen undervisning efter kl. 16.00 på skolan, tillägger lärarna.

Studie- och yrkesvägledaren för kommunal vuxenutbildning uppger vid intervju att en elev inte kan kombinera studier i svenska för invandrare med heltidsarbete på dagtid eftersom undervisningen bedrivs antingen på förmiddagen eller på eftermiddagen.

Kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet och barn- och utbildningschefen bekräftar vid intervjuer att en elev inom svenska för invandrare inte kan kombinera heltidsarbete på dagtid med studier i svenska för invandrare.

Utveckling av utbildningen inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola samt vuxenutbildning

Skolinspektionens bedömer att det finns brister i Töreboda kommuns systematiska kvalitetsarbete på huvudmannanivå vad gäller förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, och gymnasieskola samt vuxenutbildningen. Det saknas uppföljning av resultat. Det prioriterade målet språkutveckling, läsförståelse och skrivförmåga för läsåret 2017/18 kan enligt Skolinspektionens bedömning inte anses utgöra utvecklingsåtgärder för samtliga verksamheter.

För *förskolan och fritidshemmet* saknas tillräcklig uppföljning på huvudmannanivå av hur verksamheterna i förskolan och fritidshemmet lever upp till de nationella målen. Exempelvis görs ingen uppföljning av om barn- och elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek eller hur mål i läroplanerna för respektive utbildning uppfylls. Den uppföljning som görs av barnens/elevernas trygghet är inte tillräckligt. Vidare saknas beslut om nödvändiga åtgärder för att utveckla verksamheten liksom planering för genomförandet av sådana utvecklingsåtgärder i förskolan och fritidshemmet. Uppföljning, åtgärder och planering för genomförande av åtgärder ska dessutom dokumenteras, vilket heller inte sker.

För *förskoleklass- och grundskola* saknas uppföljning på huvudmannanivå av resultaten i förskoleklassen samt i läsförståelse i årskurs 1 och i samtliga ämnen som det finns kunskapskrav för i årskurs 3. Huvudmannens dokumenterade beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder, utifrån en sådan uppföljning, för verksamheten i förskoleklassen och för årskurs 1 och 3 i grundskolan saknas också. Det sker inte heller någon planering för genomförande av utvecklingsåtgärder som dokumenteras från huvudmannens sida. Det finns inte några åtgärder utifrån uppföljningen av trygghet och studiero eller någon planering för genomförandet av sådana åtgärder för förskoleklassen och grundskolan.

För utbildningen inom *grundsärskolan* saknas på huvudmannanivå helt uppföljning av kunskapsresultat och av resultaten av arbetet med trygghet och studiero. Då huvudmannen inte följer upp resultat av kunskaper eller av arbetet med trygghet och studiero i grundsärskolan saknas också analyser och beslut om utvecklingsåtgärder utifrån sådana analyser liksom planering för genomförande av utvecklingsåtgärder. Det saknas även dokumentation för en sådan uppföljning, utvecklingsåtgärder och planering för genomförande av sådana åtgärder.

För utbildningen inom *gymnasieskolans* introduktionsprogram saknas uppföljning av kunskapsresultat och av resultaten av arbetet med trygghet och studiero. Då huvudmannen inte heller analyserar några kunskapsresultat eller resultatet av arbetet med trygghet och studiero medför det att huvudmannen inte kan fatta beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder utifrån behoven på introduktionsprogrammen. Det finns inte heller i övrigt några dokumenterade, specifika, utvecklingsåtgärder på huvudmannanivå som planeras och genomförs för dessa introduktionsprogram.

Gällande *vuxenutbildningen* följer huvudmannen inte upp några kunskapsresultat i form av till exempel betyg. När det gäller kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå följer huvudmannen inte upp resultat av utbildningarna alls. Det finns heller inget som visar att några resultat av särskild utbildning för vuxna följs upp. Huvudmannen följer inte heller upp arbetet med trygghet och studiero inom vuxenutbildningen. Huvudmannen beslutar inte om några utvecklingsåtgärder eller planerar för genomförandet av sådana åtgärder vare sig utifrån en analys av de resultat som följs upp eller för vuxenutbildningen i övrigt.

Vid granskningen av kvalitetsarbetet på huvudmannanivå har Skolinspektionen av kommunen hänvisats till kommunfullmäktiges, kommunstyrelsens samt utbildnings-

och kulturutskottets protokoll, årsbokslut, delårsrapporter, kommunens digitala rapportssystem och diverse andra dokument, såsom kvalitetsrapporter. Det har utifrån dessa dokument inte varit möjligt att följa det systematiska kvalitetsarbetet på huvudmannanivå utifrån planering, uppföljning, analys och utvecklingsåtgärder. Förutom att det på huvudmannanivå inom flera skolformer/verksamheter alltså helt saknas uppföljning av resultat, beslutade utvecklingsåtgärder utifrån en sådan uppföljning samt planering för genomförande av utvecklingsåtgärder, saknas också en systematisk och lättillgänglig dokumentation av kvalitetsarbetet på huvudmannanivå. Detta måste huvudmannen åtgärda.

Enligt skollagen ska varje huvudman inom skolväsendet på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras. Om det vid uppföljning, genom klagomål eller på annat sätt kommer fram att det finns brister i verksamheten, ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas.

I förarbetena till skollagen (prop. 2009/10:165, s. 303-306) anges att för huvudmannen utgör den samlade dokumentationen av kvalitetsarbetet ett underlag för bedömning av olika verksamheters skilda förutsättningar och resultat och kan därmed bilda underlag för prioriteringar och insatser för ökad måloppfyllelse. Det är därför väsentligt att det finns tillgång till en systematisk och lättillgänglig dokumentation av resultat och kvalitetsarbete hos huvudmannen. Dokumentationen av det systematiska kvalitetsarbetet på förskoleenhets- och skolenhetsnivå samt på huvudmannanivå utgör dessutom ett viktigt underlag för de statliga myndigheterna i deras arbete, framför allt för den nationella inspektionsverksamheten.

Skolinspektionen frågade vid intervju med kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet var huvudmannens dokumenterade kvalitetsarbete fanns att ta del av. De intervjuade svarar att de inte gör någon kvalitetsredovisning, men att huvudmannens kvalitetsarbete finns dokumenterat i kommunens digitala rapportssystem, i årsredovisning och i kommunstyrelsens protokoll. På frågan om det finns någon skriftlig dokumentation av huvudmannens kvalitetsarbete för utbildningsverksamheten svarar barn- och utbildningschefen att respektive enhetschef i utbildningsverksamheten skriver in sina resultat i kommunens digitala rapportssystem och sedan gör barn- och utbildningschefen en sammanfattning av resultatet som skickas vidare till huvudmannen. Barn- och utbildningschefen tillägger att hon är tveksam om huvudmannens kvalitetsarbete har dokumenterats.

I kommunstyrelsens protokoll från den 1 mars 2017 framgår det att kommunstyrelsen i Töreboda kommun fattade beslut om det prioriterade målet språkutveckling, läsförståelse och skrivförmåga för alla verksamheter för läsåret 2017/18, men det framgår inte av protokollet hur de kommit fram till detta utvecklingsmål eller hur det kan relateras till resultaten i förskola, fritidshemmet, förskoleklassen- och grundskola grundskolan, gymnasieskolan samt vuxenutbildningen. I protokollet finns ingen

uppföljning av resultat för ovanstående utbildningsverksamheter och inte heller några beslutade utvecklingsåtgärder eller planering av genomförande av sådana.

Förskolan och fritidshemmet

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av dokumenten; "*Årsbokslut 2016 Töreboda utbildning*" och "*Delårsrapport 2017 Töreboda kommun*" som bland annat innehåller de styrmått¹ i kommunens digitala rapportsystem som huvudmannen satt upp för förskolan och fritidshemmet. Huvudmannen har styrmått kring vårdnadshavares upplevelser om förskolebarnens och fritisbarnens trygghet, vårdnadshavarnas nöjdhet kring förskolan, kötiden för plats i förskolan, att arbetslagsträffar finns samt andelen utbildad personal i fritidshem. I styrmåtten för förskolans och fritidshemmets verksamheter saknas andra uppföljningsmått för verksamhetens resultat. Det framgår inte heller varför huvudmannens prioriterade mål, i kommunstyrelsens protokoll från den 1 mars 2017, kring språkutveckling, läsförståelse och skrivförmåga är rimliga mål till de styrmått som finns för verksamheten i förskolan och fritidshemmet.

I den inskickade sammanställningen från huvudmannen gällande protokoll från sammanträden från möten i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och utbildning- och kulturutskottet i Töreboda kommun som avser perioden läsåret 2016/17 omnämns inte fritidshemmets verksamhet. Förskoleverksamheten omnämns i samband med att förskolecheferna vid ett sammanträde beskriver statistiken i sin verksamhet, antalet platser i förskolan samt svårigheterna med rekrytering av personal. Det framgår inte att huvudmannen har fattat några beslut om utvecklingsåtgärder kring resultat eller arbetet med trygghet och inte heller beslutat om planering för genomförande av dessa för verksamheten i förskolan eller fritidshemmet som grundas i en analys av resultaten i förskolan eller fritidshemmet.

Förskolecheferna uppger vid intervju att huvudmannen har fastställt det övergripande läs- och skrivutvecklingsmålet som är huvudmannens övergripande mål för flera verksamheter. Förskolecheferna berättar vidare att de skickar in sin kvalitetsredovisning till huvudmannen i juni varje år. På frågan om huvudmannen satt upp några andra mål för förskolans verksamhet svarar förskolecheferna att huvudmannen varje år skickar ut en enkät till vårdnadshavare som handlar om hur de upplever förskolans verksamhet.

Barn- och utbildningschefen berättar vid intervju att när det gäller förskolan följer huvudmannen upp språkutvecklingsmålet för förskolan och alla andra verksamheter och tanken är att alla verksamheter ska bryta ner det prioriterade målet utifrån sin verksamhets förutsättningar. Barn- och utbildningschefen berättar vidare att elevers trygghet och vårdnadshavares nöjdhet är två andra mål som huvudmannen följer upp och utvärderar i förskolan. Barn- och utbildningschefen berättar att fritidshemmets verksamhet är synlig för huvudmannen. Barn- och utbildningschefen berättar vidare

¹ Styrmått avser de procentmål som huvudmannen har för uppföljning av sina respektive verksamheter.

att det finns en fritidsgrupp där hen, rektorerna och representanter från fritidshemmen deltar med syftet att skapa en likvärdighet inom fritidshemsverksamheten. Barn- och utbildningschefen tillägger att det inte genomförts någon skriftlig utvärdering av fritidsgruppens arbete och detta arbete ingår heller inte i något kvalitetsarbete för fritidshemmen. Huvudmannen har inte efterfrågat hur detta arbete går, uppger barn- och utbildningschefen.

Kommunstyrelsens presidium och representanter för barn- och utbildningsutskottet berättar vid intervju att de mäter trivsel och nöjdhet i förskolan och fritidshemmet.

Förskoleklass- och grundskola

Skolinspektionen har i samband med tillsynen i Töreboda kommun tagit del av dokumentet "*Kvalitetsrapport 2015/2016*". I dokumentet framgår att kunskapsresultaten i grundskolans årskurs 6 och årskurs 9 följs upp och analyseras på huvudmannanivå och även beslut om nödvändiga utvecklingsåtgärder och hur dessa ska genomföras. Vidare framgår det i dokumentet att resultaten för de nationella ämnesproven i årskurs 3 i ämnena svenska och matematik följs upp på huvudmannanivå. I dokumentet saknas däremot uppföljning av förskoleklassen samt en sammanställning av hur eleverna i årskurserna 1 och 3 på övergripande nivå når de kunskapskrav som finns att uppnå i läsförståelse i årskurs 1 och ämnena matematik, svenska, svenska som andraspråk, samhälls- och naturorienterande ämnen i årskurs 3. Det finns i dokumenten heller inga beslut om utvecklingsåtgärder, utifrån en sådan uppföljning, eller planering för genomförandet av sådana åtgärder för utbildningen i förskoleklass- och grundskolan i de lägre åldrarna. Huvudmannen följer i sina styrmått upp antalet trygga elever i årskurs 5 och 8, nationella prov i årskurs 3, 6 och 9 samt andelen behöriga elever till något nationellt gymnasieprogram. Huvudmannen genomför däremot ingen analys av styrmåtsresultaten och fattar inte några beslut om utvecklingsåtgärder när det gäller trygghet och studiero för elever i grundskolan.

Grundsärskola

Skolinspektionen har inför tillsynen tagit emot dokumentet "*kvalitetsrapport läsåret 15/16, grundskola, grundsärskola*". I dokumentet finns inte någon uppföljning alls av grundsärskolans kunskapsresultat eller arbetet med trygghet och studiero. Grundsärskolan omnämns inte mer än på första sidan i dokumentets rubrik. Skolinspektionen har i samband med tillsynen även tagit del av dokumenten; "*Årsbokslut 2016 Töreboda utbildning*" och "*Delårsrapport 2017 Töreboda kommun*" som inte innehåller några styrmått eller annan uppföljning kring grundsärskolans kunskapsresultat eller någon uppföljning av resultat från arbetet med trygghet och studiero. I dokumenten finns inte heller några utvecklingsåtgärder som står i relation till grundsärskolans verksamhet/resultat eller någon planering för genomförandet av sådana åtgärder. Det framgår inte heller varför huvudmannens prioriterade mål, i kommunstyrelsens protokoll från den 1 mars 2017, kring språkutveckling, läsförståelse och skrivförmåga är rimliga mål till de styrmått som finns för verksamheten i grundsärskolan.

I den inskickade sammanställningen från huvudmannen gällande protokoll från sammanträden i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och utbildning- och

kulturutskottet i Töreboda kommun som avser perioden läsåret 2016/17 omnämns grundsärskolan i ett sammanhang när rektor och speciallärare berättar om verksamheten. Det framgår inte att huvudmannen har fattat några beslut om utvecklingsåtgärder för verksamheten i grundsärskolan som grundas i en analys av kunskapsresultaten i grundsärskolan.

En av rektorerna för grundsärskolan uppger vid intervju att huvudmannen har efterfrågat resultat från grundskoleenheten vid Centralskolan men tillägger att hen inte känner igen att grundsärskolans resultat har efterfrågats specifikt av huvudmannen. En annan rektor för grundsärskolan vid Kilenskolan berättar vid intervju att hen lämnar in en kvalitetsrapport till huvudmannen för grundskoleenheten vid Kilenskolan men i denna rapport finns inte grundsärskolan med. En av rektorerna för grundsärskolan tillägger att huvudmannen inte begärt in någon specifik information från grundsärskolan under flera läsår. En av rektorerna för grundsärskolan uppger vidare att hen inte känner till om det finns något kvalitetsarbete på huvudmannanivå för grundsärskolan och att huvudmannen inte har satt upp något särskilt mål för grundsärskolans verksamhet förutom det generella målet kring läs- och skrivutveckling som finns för alla verksamheter.

Barn- och utbildningschefen berättar vid intervju att grundsärskolan, liksom övriga verksamheter, har samma mål kring läs- och skrivutveckling, men tillägger att huvudmannen inte gör några specifika uppföljningar kring grundsärskolan förutom de muntliga frågor som ställs till ansvariga rektorer för grundsärskolorna. Barn- och utbildningschefen berättar att uppföljningen av grundsärskolan är ett förbättringsområde.

Kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet uppger vid intervju att huvudmannen följer upp samma mål för grundsärskolan som följs upp i grundskolan.

Gymnasieskola

Skolinspektionen har i samband med tillsynen tagit del av dokumenten; "*Årsbokslut 2016 Töreboda utbildning*" och "*Delårsrapport 2017 Töreboda kommun*" som bland annat innehåller de styrmått som huvudmannen satt upp för gymnasieskolan. I dokumentet "*Delårsrapport 2017 Töreboda kommun*" omnämns inte utbildningen i gymnasieskolan alls. I dokumentet "*Årsbokslut 2016 Töreboda utbildning*" finns ingen uppföljning av resultaten för gymnasieskolans introduktionsprogram. Det finns i dokumenten heller inga beslut om utvecklingsåtgärder eller planering för genomförandet av sådana åtgärder för utbildningen i gymnasieskolan.

I den inskickade sammanställningen från huvudmannen gällande protokoll från sammanträden i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och utbildning- och kulturutskottet i Töreboda kommun som avser perioden läsåret 2016/17 omnämns gymnasieskolan vid några tillfällen när det gäller det kommunala aktivitetsansvaret, antalet inskrivna elever på introduktionsprogram samt genomgång av preliminär antagning till gymnasieskolan. Det finns inte några beslut om utvecklingsåtgärder för utbildningen i gymnasieskolan.

Programansvarig för gymnasieskolans introduktionsprogram uppger vid intervju att huvudmannen får ta del av skolenhetens kvalitetsarbete varje läsår men programansvarig har inte tagit del av någon dokumenterad kvalitetsuppföljning på huvudmannanivå som innefattar introduktionsprogrammen. Programansvarig berättar att hen inte känner till om huvudmannen gör någon analys av det inskickade materialet. Programansvarig berättar vidare att hen varje månad rapporterar in elevantal, antalet nyanlända och asylsökande till huvudmannen.

Vuxenutbildning

Skolinspektionen har tagit del av dokumentet "*Delårsrapport 2017 Töreboda kommun*" där vuxenutbildningens verksamhet inte omnämns alls. I dokumentet "*Årsbokslut 2016 Töreboda utbildning*" framgår det att huvudmannen följer upp i kommunens digitala rapportsystem att minst 50 procent av eleverna som läser SFI-utbildningen ska vara klara inom 15 månader. Huvudmannen följer också upp att minst 90 procent av eleverna som läser matematik och engelska på grundläggande nivå ska klara detta inom 6 månader. Ytterligare ett mått som huvudmannen följer upp är att minst 90 procent av eleverna som läser svenska på grundläggande nivå ska klara detta inom 8 månader. Huvudmannen följer däremot inte upp några resultat för kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå eller resultat för utbildningen inom särskild utbildning för vuxna. Huvudmannen följer inte heller upp arbetet med trygghet och studiero för vuxenutbildningen. I dokumenten finns inte några beslut om utvecklingsåtgärder eller planering för genomförandet av sådana åtgärder för någon av skolformerna och/eller de olika nivåerna i vuxenutbildningen.

I den inskickade sammanställningen från huvudmannen gällande protokoll från sammanträden i kommunfullmäktige, kommunstyrelsen och utbildning- och kulturutskottet i Töreboda kommun som avser perioden läsåret 2016/17 omnämns inte vuxenutbildningens verksamhet alls. Det finns inte heller några beslut om utvecklingsåtgärder för utbildningen i vuxenutbildningen eller planering för genomförandet av sådana åtgärder.

Lärare för kommunal vuxenutbildning på grundläggande/gymnasialnivå berättar vid intervju att de inte har några av huvudmannen fastslagna utvecklingsmål för kommunal vuxenutbildning. Lärarna för kommunal vuxenutbildning på grundläggande/gymnasial nivå tillägger att huvudmannen sagt att de ska sköta sitt arbete och se till att eleverna klarar kurserna som de läser och att det har varit på detta vis så länge kommunal vuxenutbildning funnits i kommunen.

Lärarna som undervisar i kommunal vuxenutbildning i svenska för invandare berättar vid intervju att de själva utgör navet inom utbildningen och att de som lärare inte har fått till sig några specifika uppdrag från huvudmannen och heller inga konkreta utvecklingsinsatser att utföra för sin utbildning i svenska för invandare.

Lärare som undervisar i särskild utbildning för vuxna uppger vid intervju att huvudmannen inte följer upp resultaten för särskild utbildning för vuxna. Som en följd av detta har huvudmannen inte heller vidtagit några utvecklingsåtgärder för utbildningen, säger läraren.

Studie- och yrkesvägledaren för vuxenutbildningen uppger vid intervju att huvudmannen inte har satt upp något/några särskilda utvecklingsmål för särskild utbildning för vuxna som hen kan påminna sig om. Studie- och yrkesvägledaren berättar vidare att huvudmannens mål för kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå är att stärka den utbildning som finns. Studie- och yrkesvägledaren känner inte till om huvudmannen satt upp några utvecklingsmål för utbildningen inom svenska för invandrare.

Barn- och utbildningschefen uppger vid intervju att huvudmannens prioriterade mål tas fram för hela utbildningsverksamheten genom att skolledningsgruppen lämnar in en analys av respektive utbildnings verksamhet till ekonomiberedningen. Barn- och utbildningschefen gjorde vid kommunikering av Skolinspektionens protokoll efter tillsynsbesöket en synpunkt om att huvudmannen sedan genomför en analys och dialog och efter den fattar beslut om nästa läsårs prioriterade mål för hela utbildningsverksamheten. Barn- och utbildningschefen uppger vid intervju att huvudmannen följer upp genomströmningen av elever för särskild utbildning för vuxna men att utbildningen inte följs upp av huvudmannen med några andra uppföljningsmått. Barn- och utbildningschefen berättar vidare att huvudmannens beslut för kommunal vuxenutbildning förra året handlade om att köpa in en vårdutbildning till Töreboda kommun eftersom huvudmannen ansåg att det behövdes vårdpersonal i kommunen.

Kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet uppger vid intervju att huvudmannen sätter upp uppföljningsmått för alla utbildningsverksamheter i kommunens digitala rapportsystem och får svar hur det har gått i boksluten och genom kvalitetsrapporter. På frågan om hur huvudmannen kom fram till sitt prioriterade mål kring läs- och språkutveckling svarar kommunstyrelsens presidium och representanter för utbildning- och kulturutskottet att målet fastställts utifrån rapporter om resultaten.

Motivering till föreläggande som ingripande

Töreboda kommuns verksamhet uppfyller inte de krav som följer av gällande föreskrifter. Töreboda kommun föreläggs därför att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden där Skolinspektionen inte har funnit brister

Förutsättningar för utbildningen inom förskola, fritidshem och gymnasieskola

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att Töreboda kommun uppfyller författningarnas krav inom området förutsättningar för utbildningen inom förskola, fritidshem och gymnasieskola.

På Skolinspektionens vägnar

Frida Eek
Beslutsfattare

Anders Bengtsson
Föredragande/Utreddare

Allmänt om tillsynen:

Mer om Skolinspektionens tillsyn hittar du på www.skolinspektionen.se

Bilagor

Bilaga 1: Fakta om Töreboda kommun

Fakta om Töreboda kommun

Töreboda kommun ligger i Västra Götalands län och har drygt 9200 invånare. Det är Kommunstyrelsen i Töreboda kommun som fullgör de uppgifter som åligger kommunen enligt skollagen. Utbildning och kultur är den förvaltning som ansvarar för att verkställa de beslut som Kommunstyrelsen fattar inom förskola, fritidshem, förskoleklass och grundskola, grundsärskola, gymnasieskola, gymnasiesärskola samt vuxenutbildningens skolformer. Förvaltningen leds av en barn- och utbildningschef tillika skolchef. Inom förvaltningen finns det en ansvarig kvalitetsutvecklare för förskola och skola, en områdeschef för gymnasieskola och vuxenutbildning samt en elevhälsoschef.

Förskola

Det finns sex förskolor i Töreboda kommun som leds av två förskolechefer som ansvarar för tre förskolor vardera. Vid tiden för tillsynen har 464 barn plats i kommunens förskolor. Våren 2017 var det genomsnittliga antalet barn per personal för kommunen som helhet 6,7. I genomsnitt fanns det i åldersgruppen 1-3 år 15,3 barn per avdelning och motsvarande siffra för åldersgruppen 3-5 år var samma år 21,5 barn per avdelning.

Fritidshem

Fritidshemmens verksamheter är knutna till de fyra skolenheter som har utbildning för förskoleklass och grundskolans årskurser 1-6 och leds av de rektorer som har ansvar för respektive skolenhet. Vid tiden för tillsynen finns 275 elever i kommunens fritidshem. Våren 2017 var det genomsnittliga antalet elever per årsarbetare för kommunen som helhet 15. I genomsnitt fanns 39 elever per avdelning.

Förskoleklass och grundskola

I kommunen finns, vid tiden för tillsynen, fem kommunala skolenheter med grundskola varav tre också har förskoleklass. Grundskolorna leds av de rektorer som har ansvar för respektive skolenhet. Vid tiden för tillsynen finns 100 elever i förskoleklass och 873 elever i grundskolan.

Grundsärskola

I kommunen finns det två skolenheter för grundsärskola. Dessa är belägna vid Kilenskolan och vid Centralskolan. Vid tiden för tillsynen har grundsärskolan i Töreboda kommun 7 elever som läser ämnesområden och 6 elever som läser ämnen.

Gymnasieskola

Kommunen erbjuder de fem introduktionsprogrammen i en skolenhet som leds av en rektor. Rektorn är också rektor för vuxenutbildningen. Vid tiden för tillsynen har introduktionsprogrammen i Töreboda kommun 101 elever. Under läsåret 2017/18 erbjuder Töreboda kommun ingen gymnasieutbildning på nationella program i egen regi men kommunen ingår i "Samverkansavtal Gymnasium Skaraborg" som ger kommunens ungdomar möjlighet att söka utbildningar i närliggande kommuner.

Gymnasiesärskola

Töreboda kommun erbjuder ingen utbildning inom gymnasiesärskolan i egen regi men kommunen ingår i "Samverkansavtal Gymnasium Skaraborg" som ger kommunens ungdomar möjlighet att söka utbildningar i närliggande kommuner.

Vuxenutbildning

Vuxenutbildningen i Töreboda kommun är samlokaliserad med gymnasieskolan. Skolledningen för gymnasieskolan och vuxenutbildningen består av en områdeschef tillika rektor. Kommunen bedriver kommunal vuxenutbildning i egen regi med kurser på både grundläggande och gymnasial nivå samt i svenska för invandrare. På gymnasial nivå erbjuder kommunen såväl teoretiska kurser, yrkeskurser samt lärlingskurser. Genom "Samverkansavtal för vuxenutbildning i Skaraborg" bedrivs ytterligare yrkesutbildning där medborgare i Töreboda kan antas. Utbildning på distans erbjuds genom en enskild utbildningsanordnare. Särskild utbildning för vuxna bedrivs i egen regi. Utbildning erbjuds på grundläggande nivå och på gymnasial nivå.

Vid tiden för tillsynen finns 123 elever i kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå och 62 elever på gymnasial nivå. I kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare finns 159 elever. Verksamheten inom särskild utbildning för vuxna har 7 elever.

Måluppfyllelse**Förskola**

För förskolan finns ingen nationell statistik som visar resultat i relation till de nationella målen för utbildningen. Skolinspektionen har inte heller tagit del av någon uppföljning av kommunen som avser resultat för utbildningen i förskolan.

Fritidshem

För fritidshemmen finns ingen nationell statistik som visar resultat i utbildningen i relation till de nationella målen. Skolinspektionen har inte heller tagit del av någon uppföljning av kommunen som avser resultat för utbildningen i fritidshemmet.

I Skolinspektionens enkät till vårdnadshavare med barn i fritidshemmen i Töreboda kommun hösten 2016 svarade sammanlagt 94 procent, av de 201 vårdnadshavare med barn i fritidshem som svarade på enkäten, att påståendet "Lek och skapande får stort utrymme på mitt barns fritidshem" stämmer helt och hållet eller ganska bra.

Motsvarande andel för samtliga som svarade på enkäten samma period i riket var 91 procent. Vad gäller påståendet "I fritidshemmet erbjuds aktiviteter som stimulerar mitt barns lärande" svarade sammanlagt 84 procent av vårdnadshavarna att det stämmer helt och hållet eller ganska bra. Motsvarande andel för samtliga som svarade på enkäten samma period i riket var 75 procent.

Förskoleklass och grundskola**Kunskapsresultat***Elever i förskoleklassen och årskurs 1*

Det finns ingen nationell statistik över resultat i förskoleklassen eller resultat för grundskolan som visar andelen elever som nått kunskapskravet i läsförståelse för årskurs 1. Skolinspektionen har inte heller tagit del av någon uppföljning av resultat

vare sig för utbildningen i förskoleklassen eller resultat för kunskapskravet i läsförståelse för elever i årskurs 1 av kommunen.

Elever årskurs 3

Det finns ingen nationell statistik över resultat för grundskolan som visar andelen elever som nått kunskapskraven i de ämnen i årskurs 3 där det finns kunskapskrav. Skolinspektionen har inte heller tagit del av någon sådan redovisning av kommunen.

Enligt den nationella statistiken för de nationella ämnesproven vårterminen 2017 var det mellan 88 och 99 procent av eleverna i årskurs 3 i Töreboda kommun som uppnådde kravnivån på de olika delproven i ämnet matematik. Lägst (88 procent) var resultaten i det delprov som mäter elevernas kunskaper inom området "enkla problem". På samma delprov var andelen elever i riket som nått kravnivån 88 procent. Mellan 94 och 99 procent av eleverna i årskurs 3 i Töreboda kommun uppnådde kravnivån på de olika delproven i svenska. Lägst (94 procent) var resultaten i det delprov som mäter elevernas kunskaper inom området "Skriva: faktatext". På samma delprov var andelen elever i riket som nått kravnivån 92 procent. I svenska som andraspråk var det för få elever som deltog och därför redovisas inga resultat för eleverna i Töreboda kommun.

Elever årskurs 6

Skolverkets statistik för våren 2017 visar att 60 procent av eleverna i årskurs 6 i Töreboda kommun uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen, jämfört med 78 procent i riket som helhet. Statistiken visar vidare att andelen elever som fick minst betyget E i de enskilda ämnena varierade mellan olika ämnen, från 48 procent till näst intill 100 procent. Högst måluppfyllelse var det i ämnena bild, modersmål, musik och slöjd. Lägst måluppfyllelse i form av andelen elever som uppnådde minst betyget E var det i ämnena svenska som andra språk (48 procent) och matematik (79 procent).

Elever årskurs 9

Skolverkets statistik för våren 2017 visar att 57 procent av eleverna i årskurs 9 i Töreboda kommun uppnådde minst betyget E i samtliga ämnen, jämfört med 74 procent i riket som helhet. Statistiken visar vidare att andelen elever som fick minst betyget E i de enskilda ämnena varierade, från 73 procent till 100 procent. Högst måluppfyllelse i form av andelen som uppnådde minst betyget E var det i ämnena moderna språk och modersmål. Lägst måluppfyllelse var det i ämnet engelska med 73 procent. Måluppfyllelsen i svenska som andraspråk redovisas inte på grund av det låga antalet elever.

Elevernas genomsnittliga meritvärde våren 2017 var 160 poäng (17 ämnen) vilket var lägre än rikets genomsnitt på 208 poäng. Skolverkets statistik visar att andelen elever i kommunen som våren 2017 blev behöriga till gymnasieskolans yrkesprogram var 64 procent jämfört med rikets 83 procent. Till estetiska programmet blev 63 procent behöriga jämfört med 82 procent i riket. Andelen behöriga till ekonomiprogrammet, humanistiska programmet och samhällsvetenskapsprogrammet var 61 procent jämfört med 80 procent i riket och till naturvetenskapsprogrammet och teknikprogrammet blev 61 procent behöriga jämfört med 79 procent i riket.

Trygghet och studiero

I Skolinspektionens enkät till elever i årskurs 5 hösten 2016 angav 64 procent av de svarande (svarsfrekvensen var 91 procent) att påståendet "Jag har studiero på lektionerna" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Motsvarande värde för påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" var 91 procent.

Skolinspektionen genomförde motsvarande enkätundersökning för elever i årskurs 9 hösten 2016 (svarsfrekvensen var 83 procent) och då svarade 59 procent av eleverna att påståendet "Jag har studiero på lektionerna" stämmer helt och hållet eller ganska bra. Motsvarande värde för påståendet "Jag känner mig trygg i skolan" var 81 procent.

Grundsärskola**Kunskapsresultat**

Skolverkets statistik ger inga uppgifter om kunskapsresultat i grundsärskolan. Skolinspektionen har inte heller tagit del av någon uppföljning av kommunen som avser elevernas kunskapsresultat i grundsärskolan.

Trygghet och studiero

Skolinspektionen genomför ingen enkät med elever i grundsärskolan. Kommunen har inte heller följt upp trygghet och studiero för grundsärskolan på huvudmannanivå.

Gymnasieskola**Kunskapsresultat**

Det finns ingen nationell statistik som visar resultaten på introduktionsprogrammen i gymnasieskolan. Skolinspektionen har inte heller tagit del av någon uppföljning av kommunen som avser elevernas kunskapsresultat på introduktionsprogrammen.

Trygghet och studiero

Skolinspektionens genomförde ingen enkät inför tillsynen för elever i gymnasieskolan. Kommunen har inte heller följt upp trygghet och studiero för introduktionsprogrammen i gymnasieskolan på huvudmannanivå.

Vuxenutbildning**Kunskapsresultat**

Enligt den nationella statistiken för år 2016 var det i Töreboda kommun 6,1 procent av den vuxna befolkningen som deltog i kommunal vuxenutbildning vilket var högre än motsvarande siffra för genomsnittet för riket samma år som var 3,8. År 2016 var det i kommunen 7,2 procent av den vuxna befolkningen med kort utbildningsbakgrund som deltog i kommunal vuxenutbildning. Detta var högre än genomsnittet för riket som samma år var 5,3 procent.

I kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå var det 73 procent av kursdeltagarna i Töreboda kommun som slutförde sina kurser, vilket var högre än genomsnittet för riket som var 62 procent. Måluppfyllelsen inom kommunal vuxenutbildning på grundläggande nivå, mätt i andel kursdeltagare som slutfört sina kurser, minskade mellan åren 2014 och 2016 från 80 till 73 procent. År 2016 var det 23 procent av kursdeltagarna som gjorde avbrott i sina kurser. Genomsnittet för riket var samma år högre, nämligen 24 procent.

I kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå var det, år 2016, 79 procent av kursdeltagarna i Töreboda kommun som slutförde sina kurser. Genomsnittet för riket var samma år lägre, nämligen 71 procent. Måluppfyllelsen inom kommunal vuxenutbildning på gymnasial nivå, mätt i andel kursdeltagare som slutfört sina kurser, ökade mellan åren 2014 och 2016 från 71 till 79 procent. År 2016 var det 6 procent av kursdeltagarna som gjorde avbrott i sina kurser. Detta var lägre än genomsnittet för riket som samma år var 19 procent.

Av Skolverkets statistik i kommunbladet för år 2016 framgår att 78 procent av eleverna som var nybörjare i utbildning i svenska för invandrare² år 2013 fått minst godkänt i någon kurs under åren 2014-2016. Detta var högre än genomsnittet för riket som samma år var 64 procent. För särskild utbildning för vuxna på grundläggande och gymnasial nivå finns ingen nationell statistik över kunskapsresultaten. Beträffande den genomsnittliga undervisningstiden per elev och vecka visar den nationella statistiken att detta år 2016 var 1,6 timmar i kommunen, vilket är lägre än genomsnittet för riket (3,6 timmar).

² Sedan den 1 juli 2016 omfattar vuxenutbildningen två skolformer istället för tre. Utbildning i svenska för invandrare är sedan dess en del av kommunal vuxenutbildning – kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare. I beslutet hänvisas till utbildning i svenska för invandrare då utbildning före den 1 juli 2016 avses till exempel den utbildning som ligger som underlag för den statistik som hänvisas till. Vad gäller hänvisningar till utbildning som bedrivs efter den 30 juni 2016 används kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare.